

کاشت چغندر در ایران

انواع چغندر و روش‌های کاشت آن در ایران

چغندر یکی از محصولات مهم و پرکاربرد کشاورزی در ایران است که در سه نوع اصلی شامل چغندر قند، چغندر خوراکی (لبو) و چغندر علوفه‌ای کشت می‌شود. این گیاه علاوه بر ارزش غذایی بالا، نقش کلیدی در صنعت قند و شکر، تغذیه دام و مصرف خانگی دارد. در این مقاله به بررسی انواع چغندر، شرایط کاشت، مناطق مناسب کشت در ایران و نکات کلیدی برای افزایش عملکرد می‌پردازیم.

اقلیم مناسب

چغندر گیاهی مقاوم به سرماست و در مناطق معتدل و سردسیر عملکرد بهتری دارد. دمای مناسب برای جوانه‌زنی بین ۱۰ تا ۲۵ درجه سانتی‌گراد است. در مناطق گرم‌تر، کشت پاییزه توصیه می‌شود.

خاک مناسب

- خاک‌های لومی شنی با زهکش خوب
- PH بین ۶ تا ۷/۵
- فاقد شوری و سنگریزه
- غنی از مواد آلی و عناصر ریزمغذی

زمان کاشت

نوع چغندر	زمان برداشت تقریبی	زمان کاشت بهینه
چغندر قند	۵ تا ۶ ماه پس از کاشت بهار (فروردین-اردیبهشت)	یا پاییز چغندر قند
چغندر خوراکی	۲ تا ۳ ماه پس از کاشت بهار یا پاییز	

1. آماده‌سازی زمین

- شخم عمیق برای تهویه خاک
- افزودن کود دامی پوسیده
- تسطیح زمین و ایجاد جوی و پشته

2. بذرپاشی

- استفاده از بذرهای اصلاح‌شده با قورنامیه بالا
- کاشت به‌صورت خطی با فاصله ۳۰ تا ۵۰ سانتی‌متر بین ردیف‌ها
- عمق کاشت: ۲ تا ۳ سانتی‌متر

3. آبیاری

- آبیاری سبک در مرحله جوانه‌زنی
- آبیاری منظم در مرحله رشد برگ و ریشه
- کاهش تدریجی آبیاری در مرحله رسیدگی نهایی

کودهای مناسب برای چغندر

کودهای پایه و قابل مصرف

- فسفر بالاها
- ۱۳-۴۰-۱۳ هکس پی پرومیسول اسپانیا
- ۱۰-۵۲-۱۰ متافارم اسپانیا
- میکرو اسید
- کودهای ریزمغذی (آهن، روی، منگنز، بور)
- کودهای پتاسه برای افزایش درصد قند
- اسیدهیومیک

بعد از چند مرحله آبیاری میتوانید از سه بیست های هکس و متافارم بهره برد

و امینو اسیدها

نوع کنترل پیشنهادی	آفت / بیماری
سموم سیستمیک مانند استامی‌پراید شته و سفیدبالک	
سایپر مترین یا لوفوکس	کرم برگ‌خوار
قارچ‌کش‌هایی مانند مانکوزب	سفیدک پودری
ایپرودیون + کاربندازیم	پوسیدگی ریشه

برداشت چغندر و کودهای مصرفی در ایران

چغندر یکی از محصولات مهم کشاورزی در ایران است که در دو نوع اصلی، یعنی چغندر قند و چغندر خوراکی (لیبو)، کشت می‌شود. این گیاه علاوه بر ارزش غذایی بالا، نقش مهمی در صنعت قند و شکر دارد و در بسیاری از استان‌های کشور به‌صورت گسترده کشت می‌شود. در این مقاله به بررسی انواع چغندر، روش‌های برداشت و کودهای مناسب برای کشت آن در مناطق مختلف ایران می‌پردازیم.

۱. چغندر قند

چغندر قند (*Beta vulgaris var. saccharifera*) مهم‌ترین نوع چغندر در ایران است که برای استخراج شکر استفاده می‌شود. این نوع دارای ریشه‌ای سفید و گوشتی با درصد بالای ساکارز است. استان‌هایی مانند خراسان رضوی، فارس، کرمانشاه، همدان و اردبیل از مراکز اصلی تولید چغندر قند هستند.

ویژگی‌ها:

درصد ساکارز بالا (بین ۱۲ تا ۱۸٪)

مقاومت نسبی به خشکی

مناسب برای کشت بهاره و پاییزه

نیازمند خاک سبک و عمیق بازهکش مناسب

۲. چغندر خوراکی (لبو)

چغندر خوراکی یا لبو بیشتر برای مصرف تازه، پخته یا فرآوری شده استفاده می‌شود. این نوع دارای رنگ قرمز تیره، طعم شیرین و بافت نرم است. در استان‌هایی مانند مازندران، گیلان، تهران و اصفهان به صورت خانگی و تجاری کشت می‌شود.

ویژگی‌ها:

رنگدانه طبیعی (بتاسیانین)

مناسب برای مصرف تازه و صنعتی

دوره رشد کوتاهتر نسبت به چغندر قند

قابل کشت در گلدان، باغچه و زمین‌های کوچک

این نوع چغندر برای تغذیه دام استفاده می‌شود و دارای ریشه‌های بزرگ و حجیم با مواد قندی کمتر است. در استان‌هایی مانند آذربایجان غربی، زنجان و گلستان کشت می‌شود.

ویژگی‌ها:

تولید علوفه حجیم و پرانرژی

مقاوم به شرایط سخت محیطی

مناسب برای دامداری‌های صنعتی

برداشت چغندر بسته به نوع آن، شرایط اقلیمی و سطح مکانیزاسیون متفاوت است. در ادامه به روش‌های رایج برداشت در کشور اشاره می‌کنیم:

در مزارع کوچک یا کشت خانگی، برداشت چغندر به صورت دستی انجام می‌شود. کشاورز با استفاده از بیل یا ابزار مخصوص، ریشه‌ها را از خاک خارج کرده و برگ‌ها را جدا می‌کند. این روش بیشتر برای چغندر خوراکی و علوفه‌ای کاربرد دارد.

مزایا:

دقت بالا در انتخاب ریشه‌های سالم

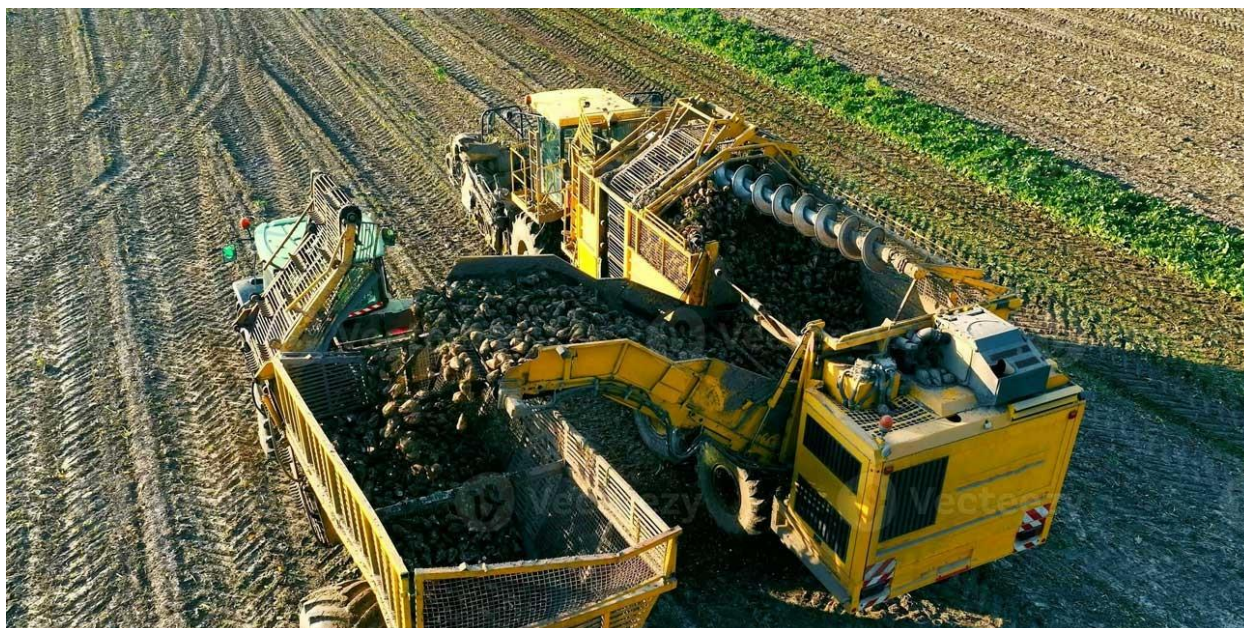
مناسب برای زمین‌های کوچک و ناهموار

معایب:

زمان‌بر و نیازمند نیروی انسانی

هزینه بالای کارگری

۲. برداشت نیمه‌مکانیزه

در این روش، ماشین‌آلاتی مانند کولتیواتور یا دستگاه‌های برداشت ریشه به کشاورز کمک می‌کنند تا بخشی از فرآیند برداشت را تسهیل کند. این روش در مزارع متوسط رایج است.

۳. برداشت مکانیزه کامل

در مزارع بزرگ چغندر قند، برداشت به صورت مکانیزه و با استفاده از دستگاه‌های برداشت چغندر انجام می‌شود. این ماشین‌ها ریشه‌ها را از خاک جدا کرده، برگ‌ها را حذف و محصول را به مخزن منتقل می‌کنند.

مزایا:

سرعت بالا

کاهش هزینه‌های نیروی انسانی

مناسب برای تولید صنعتی

معایب:

نیاز به سرمایه‌گذاری بالا

وابستگی به شرایط فنی و نگهداری ماشین‌آلات

توصیه‌های منطقه‌ای برای کشت چغندر در ایران

هر منطقه با توجه به شرایط اقلیمی، نوع خاک و منابع آبی، نیازمند برنامه تغذیه‌ای خاصی است.

کرم‌زمان مناسب برای سمپاشی چغندر

سمپاشی چغندر باید در مراحل حساس رشد گیاه انجام شود:

- مرحله جوانه‌زنی و رشد اولیه: کنترل شته‌ها و آفات مکنده با سموم سیستمیک مانند استامپی‌پراید یا ایمیداکلوپراید
- مرحله توسعه برگ‌ها: کنترل برگ‌خوارها مانند کرم برگ‌خوار با سموم تماسی مانند سایپرمتترین یا لوفوکس
- مرحله تشکیل ریشه: پیشگیری از بیماری‌های قارچی با قارچ‌کش‌هایی مانند مانکوزب یا ایپرودیون + کاربندازیم
- مرحله قبل از برداشت: کنترل آفات خاکزی مانند کرم سفید با سموم گرانولی یا آبیاری‌پایه

⚠ نکات ایمنی در سمپاشی چغندر

- از ماسک، دستکش و لباس محافظ استفاده شود
- سمپاشی در ساعات خنک روز (صبح زود یا عصر) انجام شود
- از مصرف سم در زمان گل‌دهی یا بارندگی خودداری شود
- دوره کارنس (فاصله تا برداشت) رعایت گردد

✓ سمپاشی دستی در مزارع کوچک

✓ سمپاشی مکانیزه چغندر با تراکتور

✓ سم چغندر کافی برای کنترل حشرات

چغندر یکی از محصولات استراتژیک کشاورزی ایران است که در انواع مختلف قند، خوراکی کشت می‌شود. شناخت نوع مناسب چغندر، انتخاب روش برداشت متناسب با سطح مکانیزاسیون و استفاده از کودهای مؤثر، نقش مهمی در افزایش بهره‌وری و کیفیت محصول دارد. با توجه به تنوع اقلیمی ایران، برنامه‌ریزی منطقه‌ای برای تغذیه و مدیریت آفات می‌تواند به کشاورزان کمک کند تا محصولی سالم، پربازده و اقتصادی تولید کنند.

مقاله کاشت چغندر حق نشر از سایت کانی فرت بوکان

[/https://kanifert.com](https://kanifert.com)